

*Sosem láttam a Napot, a Holdat, és a Csillagokat.
Nem láttam azoknak az embereknek az arcát sem, akiket szeretek,
mégis tudom, és hiszem, hogy vakon is lehet élni,
mégpedig boldogan.*

Kisgyermekkor kórházakban

Egy határmenti kisvárosban láttam meg a napvilágot 1979 őszén. Ez a város azóta már kinőtte magát, és minden megváltozott benne. Mosonmagyaróvár akkoriban csendes, és barátságos város volt, ami mostanra már nem mondható el róla. Egy picike csendes utcában építkeztek a szüleim. Az utcának csak az egyik oldalán voltak házak, szemben a tűzoltóság, és mellette egy nagy füves rét. Mindenki ismert mindenkit, és az anyukák gyakran beszélgettek egymással, a szomszédok, pedig összejártak.

A szüleim gyári munkások voltak, de sosem szégyellték ezt, mert mindig arra törekedtek, hogy nekünk mindent megadjanak. Édesapánk a Mosonmagyaróvári Timföldgyárban dolgozott, édesanyánk pedig, ahogy akkor hívták a Fogkefe gyárban, mert mindenki így ismerte azt a gyárat, amelyiknek a hivatalos neve Lajtaplastik, később pedig Lajta- Haas Kft. volt. Ekkor rengeteg gyár működött itt az ipartelepen. A kötöttárugyár, a konzervgyár, és még sorolhatnám. Szorgalmas emberek éltek itt.

Családunk harmadik gyermekeként születtem. Nővéreimet Mónikának, és Máriának hívták. Amikor anyát a kiskoromról kérdezem, mindig azt meséli, hogy amikor még csak a hasában voltam már akkor érezte, hogy köztünk különleges kapocs lesz, s ez a kapocs azóta is megvan. Egyszer azt mesélte, hogy aznap, amikor megszületni készültem és várta, hogy jöjjön az apukánk, kinézett a kórház ablakán, és egy autóbalesetet látott. Arra gondolt, ez nem jó előjel. Próbált megnyugodni és minden rendben is volt. Egy nagyon kedves hölgyel volt egy szobában, neki kisfia született. Éppen úgy születtem meg, mint ők, csak hogy mindkét vállam eltört. Olyan nagy voltam, hogy nem fértem ki. Amikor anyukám meglátott, egészen elcsodálkozott, hogy milyen

nagy vagyok. Mindenki a gyönyörű kék szememben gyönyörködött. Akkor még senki sem sejtette, hogy mire tíz hónapos leszek, bekövetkezik az, amire senki nem számított.

Mire én világra jöttem, édesapánk megépítette a házunkat. Előtte egy kicsike házikóban éltek, ami egy szoba konyhából állt, de ott is jól megvoltak. Boldogan, és szeretetben éltünk. Teltek múltak a napok. Nővéreim rendületlenül őriztek, és figyelték a kiságyamat. Így történt, hogy egyik alkalommal sikerült nekik felborítani engem az ágyammal együtt. Ekkor még volt a családnak kukorica földje is. A felnőttek oda jártak kapálni, és ilyenkor a gyerekek is velük mentek. Én babakocsiban voltam, és a nővéreim vigyáztak rám. Móni kitalálta, hogy kergessenek békát, ezért futni kezdtek Marival, de úgy, hogy engem meg a babakocsiban toltak maguk előtt. Olyan gyorsan szaladtak, hogy felborultam. Szerencsére semmi bajom nem lett. Anyukám gyakran benézett hozzám, hogy minden rendben van-e. Aztán egyszer valami különlegesre lett figyelmes. Villanyfénynél a szemem pupillája sárga volt. Aztán, ahogy ő mesélte ezt, később már szabad szemmel, villany nélkül is lehetett látni. Olyan volt, mintha világított volna a kék szemem. Tudjuk, hogy embernél nincs ilyen. Ekkor mindössze tíz hónapos voltam.

Mindezt a szomszéd Teri néni így mesélte el: „Még nem voltál egy éves, egy esős napon téged vitt babakocsiban oltásra az orvoshoz vagy a védőnőhöz az anyukád, Mari vele volt, Móni iskolában. Éppen kimentem az utcára, talán a postáért, és mondtam anyudnak, hagyja itt Marit, egyedül gyorsabban megfordul. Mikor visszaért már, és bejött Mariért, azt mondta nekem, miután sokadszorra megcsodálta az égszínkéék szemeidet, hogy: „képzeld, Írisznek világít az egyik szeme”. Ezt soha nem felejttem el. Mondtam is, ez lehetetlen, embernél ilyen nincs. Aztán belenéztem a szemedbe és valóban, nem tudom másként leírni, mint hogy végtelen mélyen bele lehetett látni, mint a tengerbe. Eszembe jutott, hogy hogyan kell kipróbálni, hogy lát-e vele az ember? Az én fülemben szintén égszínkéék klipsz volt (ez csak fülcimpára csíptethető fülbevaló). Gondolom készültem elmenni valahova. Kivettem és mutattam neked. Letakartuk ezt a szemedet és aranyosan nyúltál a klipsz után. Viszont, amikor letakartuk a jó szemedet, elkezdted a fejedet jobbra, balra forgatni! Mondtam anyudnak, Éva nagy baj van, Írisz ezzel a szemével nem lát.

Aztán a lehető leggyorsabban elvitt a szemészhez, dr. Szegedi Lászlóhoz a rendelőintézetbe. Ő azonnal megírta a beutalót Győrbe a szemészetre, és rá volt írva, hogy: SÜRGŐS! Férjem, Tibor bácsi és én vittünk Győrbe, anyukáddal együtt, a délutáni órákban. Soha nem felejttem el, hogy anyud mondta, nincs is törülközőm. Azt tudni kell, hogy anyagilag az építkezés nagyon lemerítette a fiatalokat kivétel nélkül, és az anyukád GYES-en volt. Mondtam neki, van pelenkád sok, vigyél, és használd azt!

Aztán cseperedtél, azt már anyukád tudja megmondani, mennyi aggodás, lemondás, féltés, bántás, szorongás, szomorúság közepette.” Megérte, ebben biztos vagyok, és anya is mindig ezt mondja.

* * *

Győrben Jobbágyi Péter főorvos úr várt minket, és ő tudta, hogy mit kell tennie. Azonnal operációt javasolt. El kellett távolítani a jobb szemem. A szüleim döbbenetben álltak az ügy előtt, de nem volt mit tenni. A főorvos úr elmondta, ha nem operálja ki a szemem, akkor a daganat csak nőni fog, és szétnyom mindent, ami borzasztó fájdalommal fog járni, és belehalok. Ha viszont kioperálja a szemem, akkor megszabadulhatok a daganattól. Igaz nem fogok látni a jobb szememre. Sok idő nem volt a döntésre. Anyukám kezdettől fogva tudta, hogy az operáció mellett kell dönteni, hiszen nem engedheti, hogy meghaljak. Így aztán aláírták a műtétet.

Az operáció 1980 augusztusában volt. Mivel felnőttem között voltam, anyukám ott maradt velem. Egy kiságyat hoztak be a nővérek. Az operációt jól viseltem, azonban amikor tisztába tett, én letéptem a kötést a szememről. Ez anyukámra borzalmas hatással volt, mert csak azt látta, hogy egy üreg van a szemem helyén. Szörnyű látvány volt. Sokat sírt szegény, mire feldolgozta a történetet. A nővérek is igyekeztek megvigasztalni őt. A szövettan szerint Neuroblastoma, egy másik dokumentum szerint retinoblastoma volt a bajom. Azt mondják, sok különbség nincs a kettő között. A daganat rosszindulatú volt, és nemcsak egy volt, hanem sok. Éppen ezért, a gyógyulás után Jobbágyi főorvos Budapestre küldött az Amerikai úti Idegsebészeti Intézetbe sugárkezelésre. Dr. Remenár László, és Dr. Hajda Márta voltak a kezelő orvosaim. Tudásuk legjavával igyekeztek azon dolgozni, hogy megmentsék a bal szememet. 1980 őszén megkezdődött a sugárkezelés. A csecsemő osztályra vettek fel, ahol